Развитие, организация и дейност на звената за централна стерилизация в България: национално анкетно проучване, 2018 г.

В. Войнова-Георгиева[1], М. Николова[2], Н. Гачева[3], Р. Вачева- Добревска[3,4], С. Йорданова[2], А. Кеворкян[5]

1-СРЗИ, 2-НЦЗПБ, 3-БулНозо, 4-УМБАЛ "Ц.Йоанна-ИСУЛ", 5-МУ-Пловдив

Увод

- 16 години след стартирането на ***Българо-Швейцарската програма по болнична хигиена*** (БШПБХ) и 9 години след въвеждането на ***медицинския стандарт по превенция и контрол на ВБИ***, специалистите от БулНозо, като активни участници в реализирането на двете събития, искаха да останат верни на традицията да направят моментна снимка, за да се отразят част от проблемите и постиженията в тази сфера от работата на лечебните заведения (ЛЗ) за болнична помощ в страната

Цели на проучването

- Да обобщим **информация** за ключови въпроси от ежедневната практическа работа по ***превенция и контрол на ВБИ*** в ЛЗ, като:
  - Организация на тази дейност и ***състав на екипа по контрол на инфекциите***
  - Организация и материална осигуреност на ***звената за централно снабдяване със стерилни материали/ЦССМ***
  - Осигуреност с ***дезинфектанти за ръце***
  - Превенция и контрол на ***нараняванията с остри предмети***
  - ***Защитеност на персонала*** (предмет на отделен доклад)
- Да насочим отново **вниманието** си към необходимостта от ***стриктно спазване на всеки един детайл от организацията, планирането, осигуряването и изпълнението на дейностите***, предвидени в стандарта по ВБИ

Материали и методи

- Анкетната карта съдържаше някои рутинни за нашите проучвания въпроси, както и нови такива, с два основни акцента:
  - **Звено за ЦССМ**
  - **Защитеност на персонала**

- Бяха изпратени писма до ръководителите на **ЛЗ** за участие на **доброволен** принцип, допълнително са изпратени писма и до **РЗИ**, от които са получени общо 11 карти, в които не е включен раздела за стерилизация

Получени са анкетни карти за **52** болници, като **11** от тях са без раздела за стерилизация.

Карта на участващите болници по региони

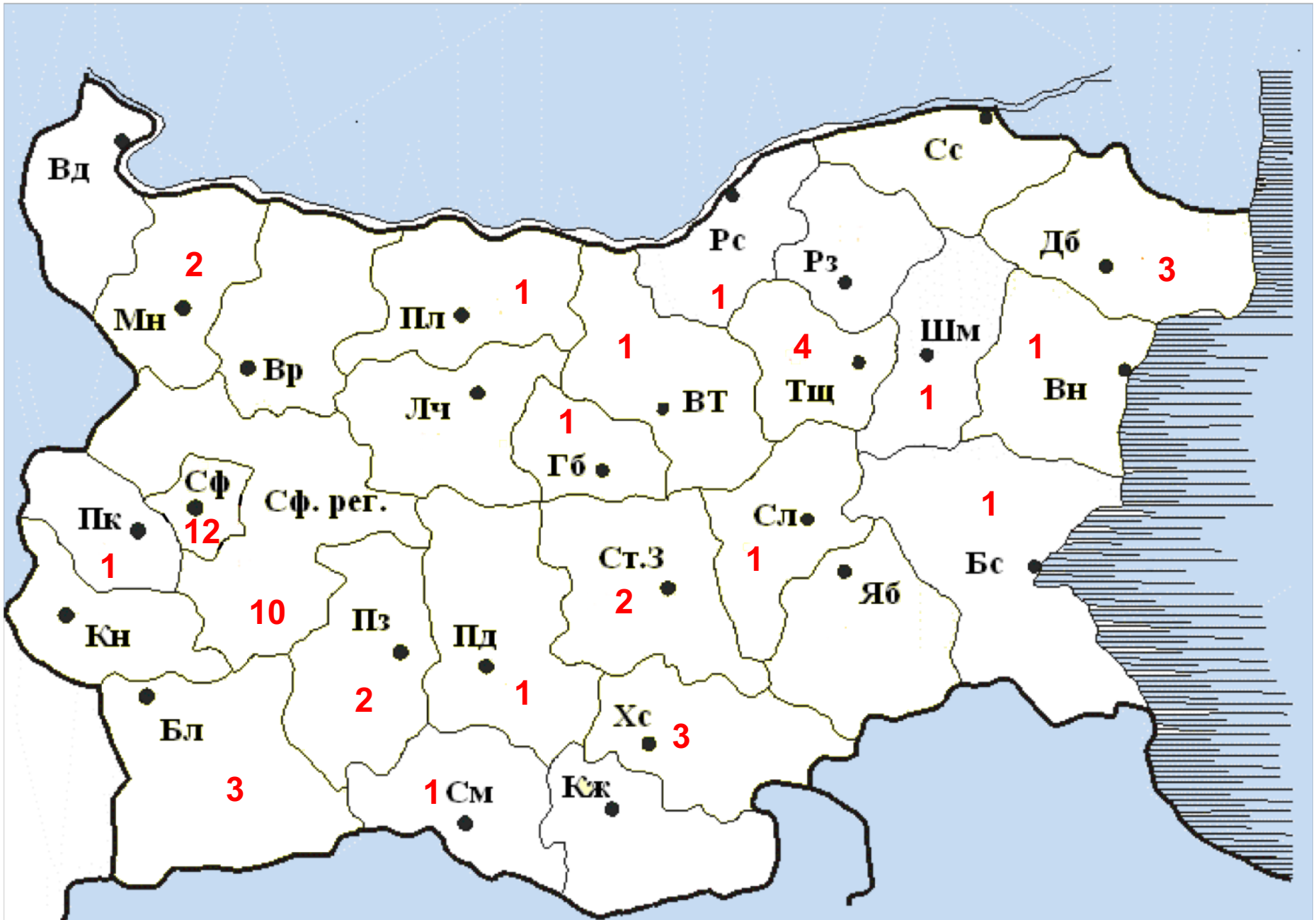

Резултати от проучването на БулНозо, 2018 г.

- Данни от **52** болници
- Капацитет – от 25 до 1542 легла; Общ брой легла – **13 620**
  - 18 от тях - между 250 и 500 легла
  - **27** - под 250 легла
  - 7- над 500 легла
- Вид болница:
  - **30** - с регионално значение
  - 11 – университетски
  - 9 – специализирани
  - 2 – с национално значение
- Собствена стерилизация – **38** от общо 41 МБАЛ (**92,7%**)
  - Останалите 3 имат договор с външно звено

Сравнителни данни от 3 наши проучвания

Година	Брой болници	Капацитет			Вид болница				Стерилизация		
		250 - 500 легла	под 250 легла	над 500 легла	регионална	университетска	специализирана	друга	собствена	%	услуга по договор
2012	**37**	18	14	5	23	5	3	6	31	**83.8%**	6
2014	**24**	15	4	4	17	5	1	1	21	**87.5%**	3
2018	**41**/52	18	27	7	30	11	9	2	38	**92.7%**	3

Състав на екипа по контрол на инфекциите за болницата, 2018 г.

- Лекар – в **46** (88,5%) ЛЗ (4 - нямат, 2 - непосочили)
- Специалист по контрол на инфекциите(СКИ):
  - 15 (**29%**) – мед.сестра
  - 12 (**23%**) – здр.инспектор
  - 2 б.о.(**4%**) – без назначен специалист и без лекар

Преминали квалификационен курс СКИ (м.с.):

- **9** – за периода 2005 - 2009 г.
- 1 – след 2010 г.
- 5 – без допълнителна квалификация

Назначени СКИ (м.с.) на:

- Щат на пълен работен ден – **7** лица
- На ½ щат - 2 лица
- На ¼ - 3 лица; 3 - непосочили

Състав на екипа по контрол на инфекциите за болницата, 2014 г.

- Лекар – в **16** (67%) ЛЗ (4-нямат, 4-непосочили)
- Специалист по контрол на инфекциите(СКИ):
  - 13 (**54%**) – мед.сестра
  - 8 (**33%**) – здр.инспектор
  - 3 (**13%**) – без назначен специалист

Преминали квалификационен курс СКИ (м.с.):

- 7 – за периода 2005 - 2009 г.
- 3 – след 2010 г.
- 3 – не посочили

Назначени СКИ (м.с.) на:

- Щат на пълен работен ден – 8 лица
- На ½ щат - 4 лица
- На ¼ - 1 лице

Персонал на звеното за централизирано снабдяване със стерилни материали (ЦССМ), 2018 г.

- Общо – 265 служители в **37** ЛЗ (непосочили – 4 ЛЗ), от тях:
  - Ръководител – в 5 звена за ЦССМ
  - Медицински сестри – **54**
  - Автоклависти/ оператори – 106
  - Санитари, общи работници и друг персонал – 100
- Обучение на персонала:
  - най-често – фирмено (**23** ЛЗ)
  - **8** ЛЗ – обучението е по време на **БШПБХ**
  - 2 – в РЗИ Ст. Загора, на място или в др. ЛЗ – 7, 6 - неуточнено
  - **8 ЛЗ – без обучение**

Фирма, обзавела звеното със стерилизационна техника (стерилизатори, МДМ)

– От 1 фирма – 18 ЛЗ
– От 2 фирми – 8 ЛЗ
– Повече от 2 фирми – 5
– От Швейцарски червен кръст/БШПБХ - 2
  - Непосочили – 9 ЛЗ

Система за управление на качеството в ЦССМ:

– Има такава - в **26** ЛЗ,
– В 8 ЛЗ е посочено, че няма такава
  - 7 ЛЗ – непосочили

Брой фирми, обзавели ЦССМ със стерилизационна техника

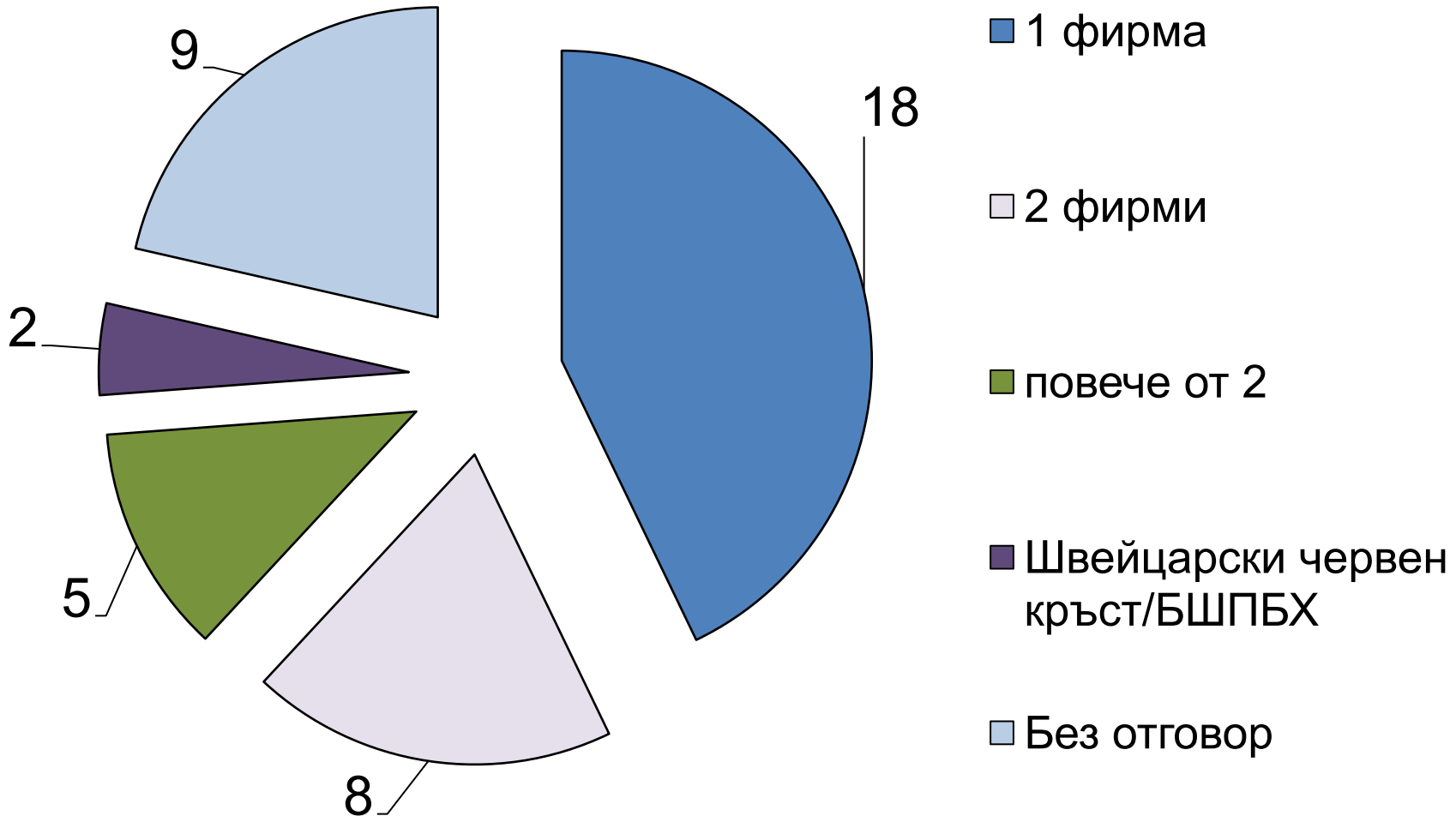

Звеното за централизирано снабдяване със стерилни материали разполага с миялно-дезинфекционна машина (МДМ), 2018 г.

- В **19** ЛЗ (46%) има поне 1 МДМ, в останалите **22** – не разполагат с МДМ
- Броят МДМ варира от **1** до **4** за ЛЗ, като **9/19** МБАЛ са посочили 2 броя.

Как се обработва хирургичният инструментариум в болницата

- Ръчно (предимно ръчно) – в **22** ЛЗ
- Машинно в МДМ (предимно машинно) – в **17** ЛЗ
  – Непосочили – **2** ЛЗ

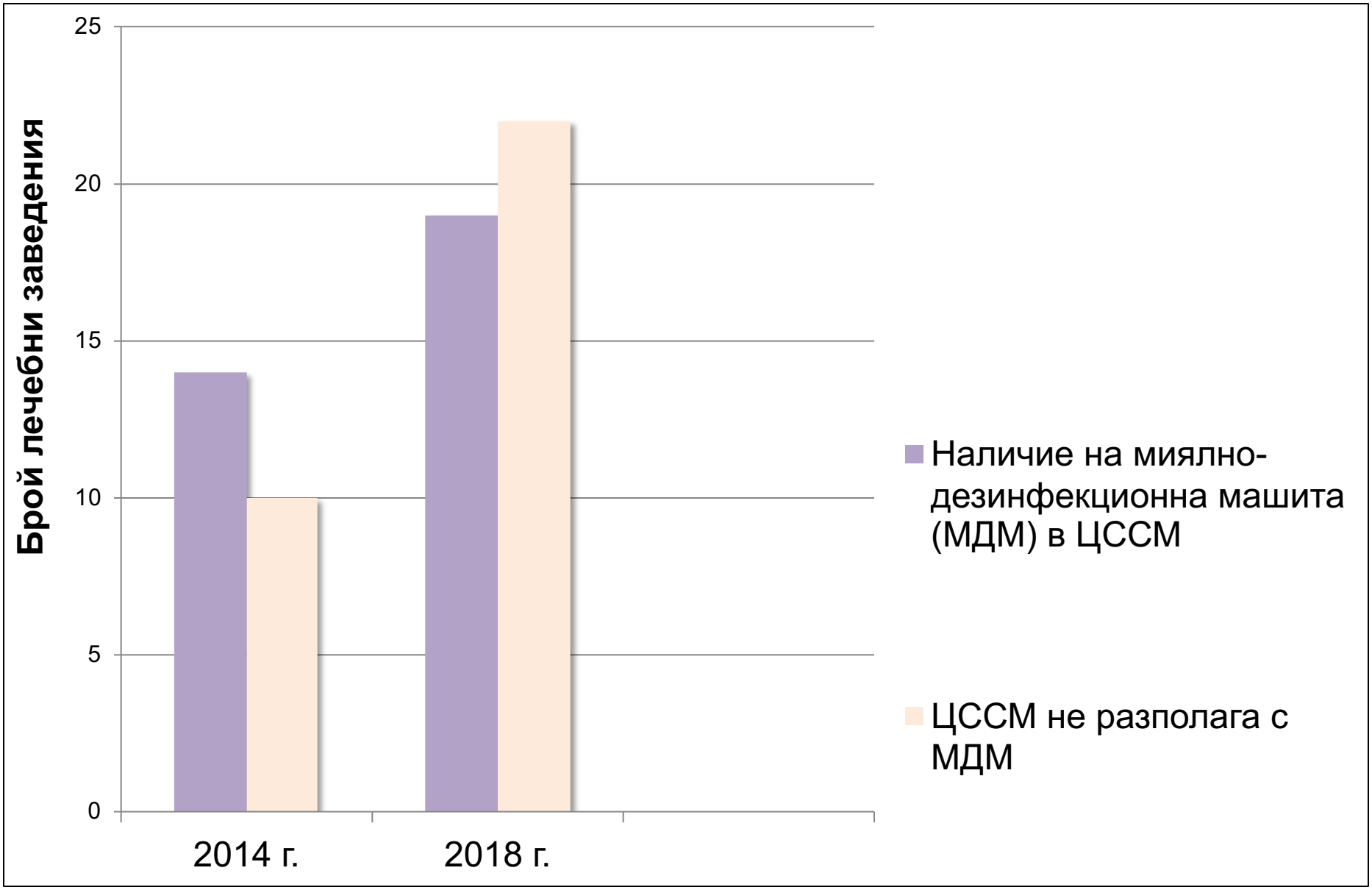

!!! През 2005 г. – едва в **9 от 35** ЛЗ са посочили машинна деконтаминация (но – само 3 ЛЗ/8,6% – в звеното за ЦССМ)

Обработка на хирургичния инструментариум

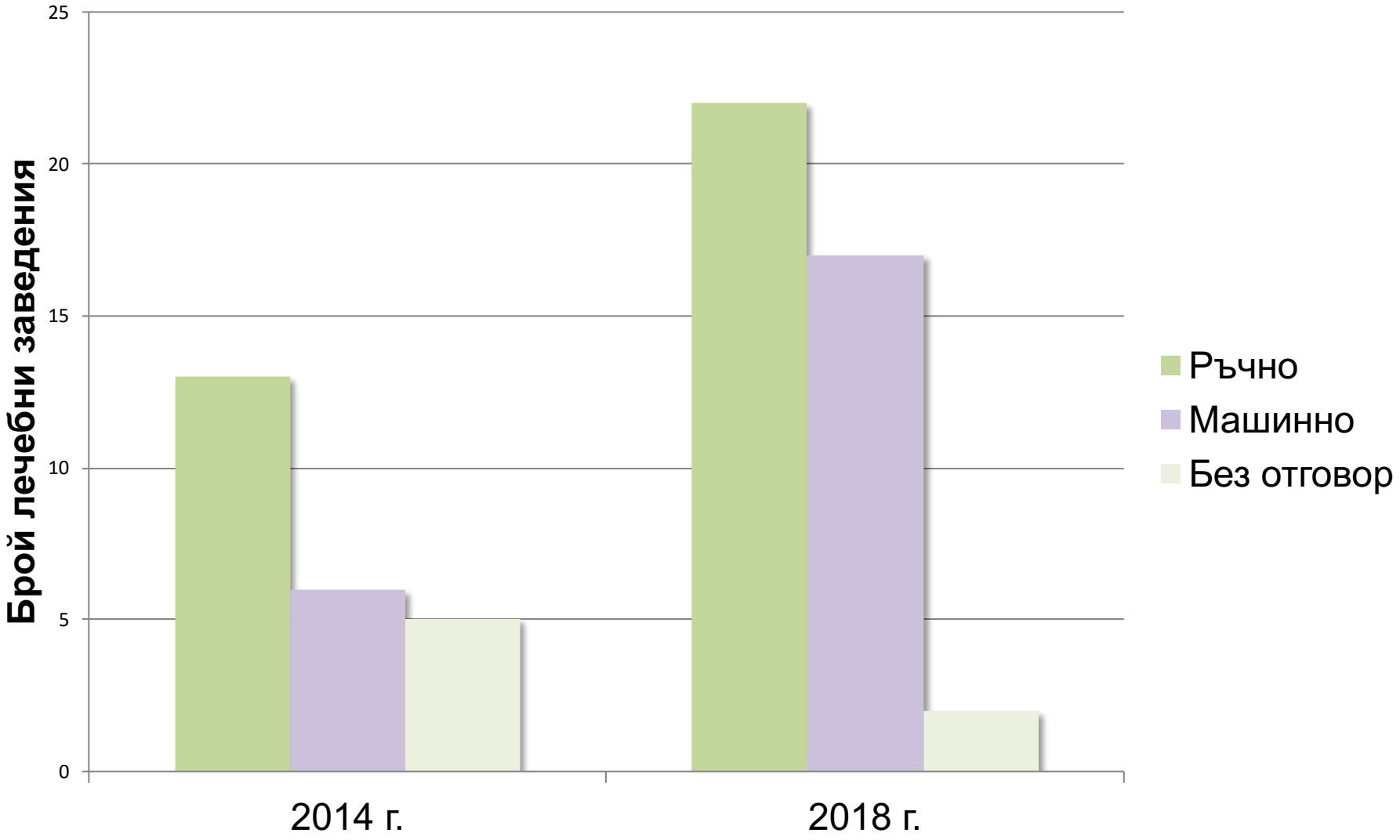

Обработка на хирургичния инструментариум

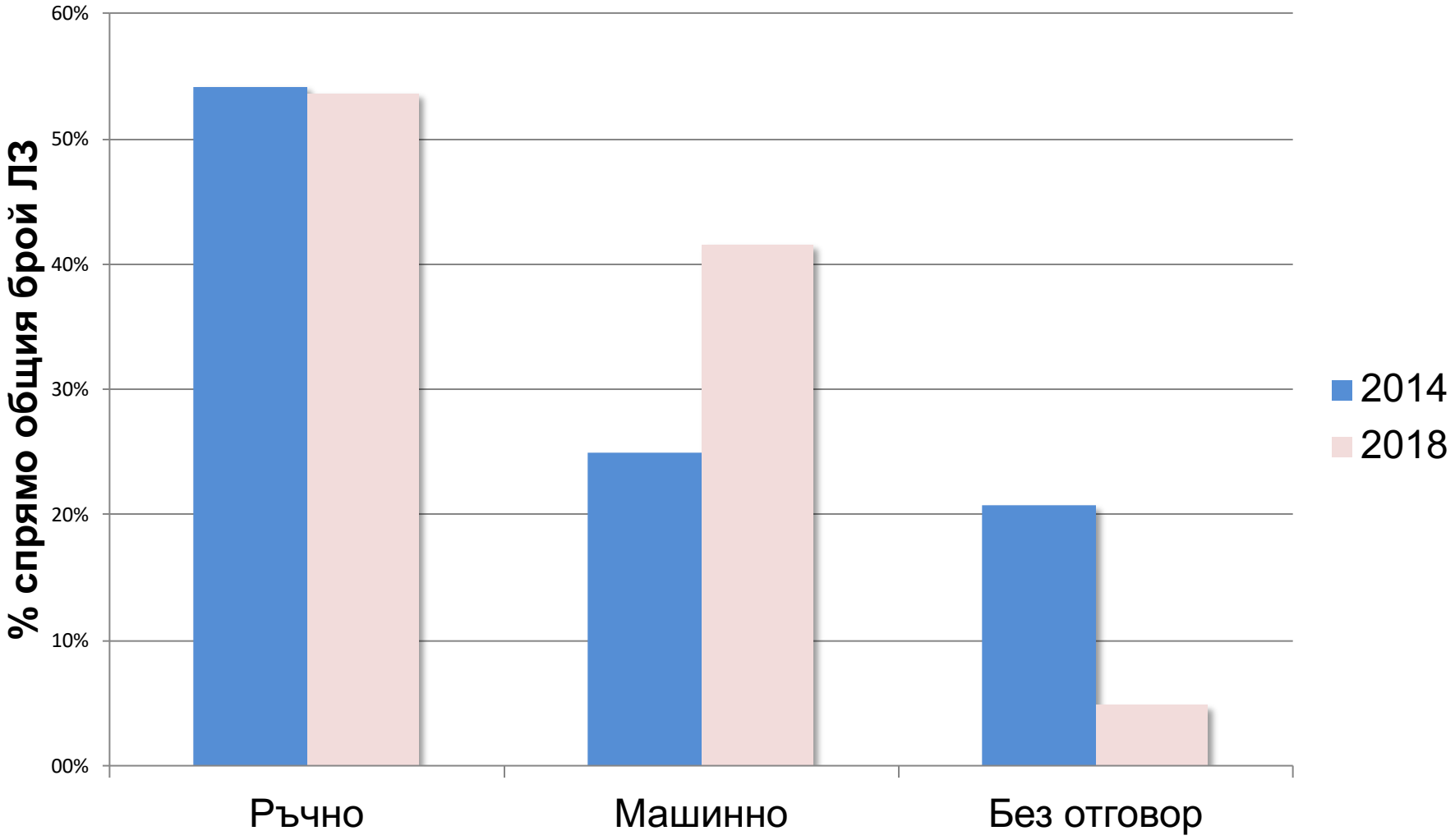

Закупени през цялата 2018 г. дезинфектанти на алкохолна основа за хигиена на ръцете – 9 871 литра:

- Т.е. – по **0,750 литра** / болнично легло за 1 година или
  - По **3 мл/ болнично легло / денонощие (или по 1 мл на работна смяна от 8 часа),** при натовареност 250 дни/годишно!!!
- Варират между 20 и 3600 л на ЛЗ, 3 ЛЗ - непосочили
- Т.е. – по **0,500 литра** / лице от персонала* за 1 година или
  - По **2,5 мл/ медицинско лице / работен ден,** при натовареност 200 работни дни/годишно!!!

* При изчисленията са взети предвид само общият брой лекари, професионалисти по здравни грижи и санитари на ЛЗ, които са посочили данни, т.е. – 38 ЛЗ

През 2018 г. дезинфектантите на алкохолна основа за хигиена на ръцете са закупени от:

- 1 препарат от 1 фирма – **18 ЛЗ**
- 2 препарата от 1 или 2 фирми – 11
- Повече от 2 препарата от 2 или повече фирми – **11**
- Непосочили – 1 ЛЗ

Звеното за ЦССМ дали обработва и стерилизира материали на друго ЛЗ:

22 ЛЗ имат такъв един или повече договори с други ЛЗ

19 - нямат или не са посочили отговор

Заключение

- Резултатите от проучването показват ***добра тенденция*** по отношение:
  - Наличие на собствено звено за ЦССМ
  - Оборудване с МДМ
- Не са задоволителни резултатите по отношение:
  - Състава на екипа по контрол на инфекциите
  - Провеждането на допълнително обучение за придобиване на квалификация за работа със стерилизационна техника
- Осигуряването и използването на ***дезинфектанти за ръце*** на персонала обезпокоително недостатъчно

Благодаря Ви за вниманието!

Специални благодарности към ръководствата и медицинския персонал на всички участващи болници, както и на екипите на включилите се РЗИ!